

BESLUT

2017-02-27

Dnr: 16/02908

SAKEN

Plus, SVT1, 2016-10-13, inslag om andrahandsförsäljning av evenemangsbiljetter; fråga om opartiskhet, saklighet och otillbörligt gynnande

BESLUT

Inslaget frias. Granskningsnämnden anser att det inte strider mot kraven på opartiskhet och saklighet eller mot bestämmelsen om otillbörligt gynnande av kommersiella intressen.

INSLAGET

I det så kallade löpet visade programledaren upp skyltar med siffrorna ”152 %” och ”209 %” samtidigt som följande sades.

(Speakerröst) – [Personnamn] granskar andrahandsförsäljning av konsertbiljetter.

(Programledare) – Biljetterna till Coldplays konsert, ja de ökade med över 200 procent.

Alltså mer är tre gånger så dyr. Får verkligen företagen göra så här?

I inledningen av inslaget sa programledaren bland annat följande.

Tänk så många gånger jag har suttit framför datorn och väntat på att biljetterna ska släppas till min favoritartist. Ibland har jag haft tur och fått biljetter. Men ibland har jag blivit utan. Jag har valt att inte köpa i andrahand men det är många av våra tittare som gjort och som har mejlat oss om dyra andrahandspriser på biljetter. Är det okej att köpa upp biljetter och sälja till vilket pris som helst?

Därefter intervjuades en konsument på andrahandsmarknaden som ansåg att han hade blivit lurad när han fick betala nästan 1 100 kronor extra per biljett. Sedan visade programledaren på fyra olika evenemang där andrahandsbiljetter hade sålts mellan 88 procent och 209 procent dyrare än ursprungspris.

Programledaren intervjuade en konsumentrådgivare på Sveriges Konsumenter. Hon sa bland annat att privatpersoner fick köpa upp biljetter och sälja vidare men att det fanns en begränsning utifrån säljarens sida, att biljetter inte får köpas för att säljas vidare i kommersiellt syfte. Rådgivaren sa vidare att

Konsumentverket uttalat sig i frågan och att det fanns en fri prissättningspolitik. Hon sa vidare att för att kunna reglera marknaden skulle politiker eventuellt kunna använda sig av ockerlagstiftningen. Programledaren sa sedan följande.

Ett företag som representerar andrahandsmarknaden som *Plus* var i kontakt med hävdar att de minsann inte alltid säljer dyrare än arrangörerna utan till och med billigare ibland. De menar också att de har en bra service till konsumenter som inte har tid att köa vid biljettsläpp och det är okej att sälja saker i andrahand och det råder ju faktiskt fri prissättning i Sverige.

Programledaren intervjuade avslutningsvis konsumentministern. Ministern sa bland annat att han såg att andrahandsmarknaden hade en del problem att ta itu med men att det viktigaste för honom var att konsumenter vet vad det är för affärer de gör sig in i.

ANMÄLAN

Inslaget har anmälts av en fristående andrahandsaktör som på närmare anförda grunder i huvudsak anser följande.

Anmälaren anser att utgångspunkten för inslaget, att andrahandsmarknaden leder till högre priser för konsumenter, saknar stöd i vetenskaplig forskning. Inslaget gav en snedvriden bild av de förhållanden som råder på biljettmarknaden och Sveriges Television (SVT) tog enligt anmälaren ställning i en kontroversiell fråga. Programledaren uttalade sig värderande. Han sa bland annat ”Jag har tagit ställning att inte köpa i andra hand”.

Inga aktörer från branschen medverkade. En missnöjd konsument intervjuades. Tittarna fick intrycket att det var möjligt för den konsumenten att köpa biljetterna till nominellt värde om andrahandsmarknaden inte hade funnits. Anmälaren är kritisk till prisjämförelsen mellan det nominella värdet på biljetter och de utvalda priserna från ett andrahandsbolag. Jämförda priser återspeglar inte verkligheten. Anmälaren anser att det borde ha nämnts i inslaget att arrangören för de jämförda evenemangen erbjöd så kallade platinumbiljetter till dynamiska prissättningen 4 000 till 5 000 kronor där andrahandsaktörer sålde biljetter från 2 000 till 3 000 kronor.

I inslaget intervjuades en rådgivare från Sveriges Konsumenter som framförde åsikter som i mångt gav en ensidig syn på biljettmarknaden. Tittarna fick intrycket att representanten kom från en myndighet. Sveriges Konsumenter bedriver enligt sin egen webbsida lobbying. Rådgivaren sa bland annat att det var förbjudet att sälja vidare biljetter i kommersiellt syfte. Det är den marknadsdominerande aktören som har som villkor där aktören framhårdar att det är förbjudet att sälja vidare biljetter i kommersiellt syfte. Det är dock lagligt att sälja vidare biljetter, oavsett om det är i kommersiellt syfte eller ej. Rådgivaren talade vidare om ”ockerlagstiftning” och ”högre pris drabbar den enskilde

konsumenten”. Att hänvisa till ockerlagstiftningen var ett direkt utpekande om att verksamheten är olaglig. Ockerlagstiftningen är till för att förhindra att konsumenter som är i trångmål tvingas betala oskäligen priser. En konsument som köper biljetter är inte i trångmål och dessutom är biljetterna marknadsvärdebaserade. Hon tar inte heller hänsyn till alla konsumenter. Alla konsumenter har olika preferenser och även olika förutsättningar att köpa biljetter till evenemang. För den som inte vill eller kan köpa vid biljettsläpp behöver inte marknadspriset drabba denne konsument negativt.

Anmälaren är vidare kritisk till jämförelsen mellan Sverige och övriga skandinaviska länder. Anmälaren anser att tittarna missvisande fick uppfattningen att lagstiftningen i Danmark och Norge är bra för konsumenten.

Anmälaren anser slutligen att en på marknaden dominerande förstahandsförsäljare otillbörligt gynnas genom inslaget trots att inga företagsnamn nämndes.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SVT ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet).

Kraven på opartiskhet och saklighet tillämpas enligt granskningsnämndens praxis i princip fullt ut på programledare, reportrar och andra som genom sin ställning i ett program kan uppfattas som företrädare för programföretaget. Med hänsyn till den vidsträckta yttrandefriheten kan kraven ställas lägre i fråga om intervjuade, debattdeltagare och andra så kallade tillfälliga medverkande.

Kravet på opartiskhet innebär bland annat att en programledare eller reporter inte får göra värderande uttalanden eller ta ställning i kontroversiella frågor.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

Av betydelse för bedömningen är också bestämmelsen om att SVT ska stimulera till debatt, kommentera och belysa händelser och skeenden samt granska myndigheter, organisationer och företag som har inflytande på beslut som rör medborgarna (8 § i sändningstillståndet). Dessa skyldigheter innebär enligt granskningsnämndens praxis att ett program eller inslag kan ha en kritisk infallsvinkel utan att strida mot kravet på opartiskhet.

Ett program som inte är reklam får inte på ett otillbörligt sätt gynna kommersiella intressen. Det får inte uppmuntra till inköp eller hyra av varor eller

tjänster eller innehålla andra säljfrämjande inslag, eller framhäva en vara eller tjänst på ett otillbörligt sätt (5 kap. 5 § radio- och tv-lagen). Ett gynnande av ett kommersiellt intresse är otillbörligt om det inte kan motiveras av något informations- eller underhållningsintresse.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden, som konstaterar att inslaget var en kritisk granskning av andrahandsförsäljning av konsertbiljetter, anser att det framgick i inslaget att det finns en fri prissättning och att det inte är olagligt att sälja evenemangsbiljetter på en andrahandsmarknad. Nämnden bedömer, utifrån vad som har tagits upp i anmälan, att inslaget inte strider mot kraven på opartiskhet och saklighet. Inslaget strider inte heller mot bestämmelsen om otillbörligt gynnande av kommersiella intressen.

Detta beslut har fattats av granskningsnämndens vice ordförande Kristina Ståhl efter föredragning av Johannes Wik.

På granskningsnämndens vägnar

Kristina Ståhl

Johannes Wik